
MEIE RIIK JA ETTEVÕTLUS

Valikõppeaine „Meie riik ja ettevõtlus“ kaudu saavad õpilased teavet inimest, ettevõtete ja teenuste kohta kodukohas ja riigis, arendab ettevõtlikkust ja omandab esimesi kogemusi ettevõtlusest.

Meie riik ja ettevõtlus teemade õpetamiseks on kaks võimalust:

1. Ettevõtlusteadmiste ja oskuste omandamine mini-minifirma tegevusõppe programmi kaudu, kus õpilased arendavad ettevõtlikkust ja omandavad ettevõtluskogemust enda loodud mini-minifirmas. Oluline on koostöö ettevõtjatega ja kui koolis tegutsevad gümnaasiumi õpilasfirmad, on soovitatav kasutada õpilasfirma programmi läbinud õpilasi väikeste ettevõtjate nooremmentoritena.
2. Õpilased omandavad teadmisi ja oskusi klassis, rakendades otseselt õpetust ja praktilisi harjutusi. Võimalusel saab õpetaja kasutada IKT vahendeid ja kutsuda tundi ettevõtjaid-äriinimeneid või viia läbi õppekäike ettevõtetesse.

Ettevõtlusõppes taotletakse, et II kooliastme lõpuks õpilane;

- ✓ hindab, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- ✓ oskab keskenduda õpiülesannete täitmisele, oskab kasutada eakohaseid õpivõtteid;
- ✓ oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuste saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;
- ✓ oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, mõistab kompromisside vajalikkust, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- ✓ oskab rakendada oma matemaatilisi oskusi erinevates eluvaldkondades;
- ✓ omab ettekujutust töömaailmast ja ettevõtlusest; väärtustab säästvat eluviisi
- ✓ oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab vormistada tekste;
- ✓ oskab leida vastuseid oma küsimustele; hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel
- ✓ tunneb end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme

Valikaine maht on 35 tundi. 6. klassis.

Meie riik ja ettevõtlus kogumaht 35. tundi, sellest ainetunde on vähemalt 20 tundi, programmi õpetatakse 6. klassis ja käsitletakse igapäevaeluga seostatult. Kaks kolmandikku mahust on suunatud praktilistele tegevustele ja loovuse arendamisele.

Õppetöös on olulisel kohal aktiivõppemeetodid ning arutelud, juhtumianalüüsid, rollimängud, projektid ja õppekäigud, kohalike ettevõtete külastused, kohtumised ettevõtjatega, ettevõtlike lapsevanematega ja vabatahtlik tegevus kodukohas.

Õpilased saavad ülevaate ettevõtte toimimisest ja ettevõtluse tähtsusest ühiskonnas, juhtimise, meeskonnatöö ja ettevõtluskogemuse mini-minifirmas tegutsemisel.

Õpilased tutvuvad erinevatele elukutsetele esitavate nõuetega, töötaja ja ettevõtja (tööandja) rollidega, õpivad hindama oma oskusi, soove, arenguvajadusi ning- võimalusi.

Õpilastes arendatakse ettevõtlikku ja keskkonda väärtustavat eluhoiakut, probleemide uurimise ja lahendamise oskusi ning juhtimise ja meeskonnatöö oskusi, finantskirjaoskust, digipädevusi. Õpetamisel pööratakse suurt tähelepanu õpimotivatsiooni arendamisele, seostades õpet igapäevaelu ja kohaliku ettevõtlusega.

Üldpädevuste kujundamine õppeaines

- ✓ Väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast, väärtustada loomingut;
- ✓ Sotsiaalne pädevus – suutlikkus ennast teostada, teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning eri keskkondade reegleid; teha koostööd teiste inimestega erinevates olukordades; aktsepteerida inimeste erinevusi ja arvestada neid suhtlemisel;
- ✓ Enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise;
- ✓ Õpipädevus – analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust;
- ✓ Suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt;
- ✓ Matemaatikapädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades;
- ✓ Ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ning oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ning neis peituvaid võimalusi; seada eesmärged ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest; reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske;
- ✓ Digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust ja digitaalset identiteeti.

Läbivate teemade käsitlemine

- ✓ Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvus õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
- ✓ Keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- ✓ Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise

põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;

- ✓ Kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
- ✓ Teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi;
- ✓ Tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- ✓ Tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- ✓ Väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires

Õpitulemused

Õpilane:

- ✓ Oskab püstitada eesmäärke, võtta vastutust ideede elluviimisel ning rakendab meeskonnatöö võtteid;
- ✓ Arendab enda loovust, käelisi oskusi ja IKT vahendite kasutamise oskust;
- ✓ Kasutab erinevaid teabeallikaid, tõlgendab ja esitab neis allikates sisalduvat infot;
- ✓ Suhtub vastutustundlikult elukeskkonda;
- ✓ Teab oma õigusi ja kohustusi kui tarbija, töötaja ja kodanik;
- ✓ Saab aru ettevõtluse tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonnas;
- ✓ Mõistab toote tootmise, turunduse ja müümise protsessi;
- ✓ Mõistab ettevõtja, juhi ja töötaja rolle ning vastutust;
- ✓ Julgeb esineda klassis, suhelda ja selgitusi jagada teistele.

Hindamine

Hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskusi kui ka loovust ülesannete lahendamisel, üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi. Hindamisel võetakse aluseks on suulised vastused (esituste), kirjalikud ja praktilised tööd ning iseseisvad tegevused, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele.

Valikaine „Meie riik ja ettevõtlus“ hindamise aluseks on mitmeeristav hindamine. Tulemus on arvestuslik ja märgitakse kokkuvõtvalt „A“ või mittearvestuslik „MA“. Arvestuse saamiseks peavad õpitulemused olema saavutatud.

Kujundav hindamise kaudu arendatakse arutluse, põhjendamise ja seoste loomise oskust, õpilase iseseisvat tööd, osalemist rühmatöodes ja aruteludes, kirjalike tööde vormistamise nõuetega arvestamist ja üldist korrektsust. Õppeprotsessi jooksul võib hinnata ka osalemist rühmatöodes ja mini-minifirmas. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

Õppesisu

- Majandus ja ettevõtlus. Isiklik majandamine, soovid ja vajadused. Majapidamised ja ettevõtted. Ressursid ja kaubad, teenused. Raha ja kapital. Majandusringlus.
- Töö roll ja elukutsed. Tööks vajalikud oskused, teadmised. Õpilaste töötamine ja seadusandlus. Ettevõtja roll, vajalikud teadmised, oskused;
- Ettevõtlikkus ja ettevõtlus. Äriidee. Ettevõtte vormid: FIE, OÜ, AS. Juhtimine ja meeskonnatöö;
- Ettevõtluse alustalad: eraomand, turg, konkurents ja ettevõtlikkus;
- Ideest toote ja teenuseni. Ettevõtja põhiküsimused: Mida? Kuidas? Kellele? Tootmine ja tootmiskulud, tootlus ja omahind. Säästlik tootmine;
- Müümine ja ostmine. Müügihind. Tarbija käitumine. Reklaami tähtsus ettevõtjale ja tarbijale. Säästlik tarbimine;
- Ettevõtte rahaasjad. Tulud, kulud, kasum, kahjum. Raamatupidamine. Ettevõtja vastutus;
- Kodukoha ettevõtlus ja ettevõtted, ettevõtlikud kodanikud.

Mõisted: majandus, ettevõtlikus ja ettevõtlus, ressursid, loodusvarad, kapital, tööjõud, äriidee. FIE, OÜ, AS, eraomand, konkurents; toode ja teenus, tootmine ja tootmiskulud, omahind; tarbija, reklaam, raamatupidamine, kasum, kahjum; konkurents; riik ja maksud.

Õppetegevused

Majandusringluse skeem ja analüüs. Elukutsete tutvustamine, näited lapsevanemate ametitest, ettevõtja omadused. Näited kohalikest ettevõtjatest, edulood, kohtumine ettevõtjaga. Kodukoha ettevõtjate omandivormide väljaselgitamine. Kohaliku ettevõtte külastus. Enda ettevõtlikkuse hindamine ja karjäärihuvide väljaselgitamine.

Unistuste ameti kirjeldamine, selleks vajalike teadmiste ja õppimisvõimaluste selgitamine.

Äriidee otsimine meeskonnas. Ajurünnak ja ideede analüüs. Oma toote või teenuse väljatöötamine. Toote valmistamine ja tootlikkuse selgitamine. Oma toote või teenuse või firma logo ja tunnuslause leidmine. Ettevõtte ja toote esitlus klassis.

Kulude ja tulude arvestus, hinnakujundus ja võrdlus poodides. Reklaami analüüs. Oma toote või teenuse müük koolis, praktilise müügikogemuse saamine.